

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 220/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen sitoutumisesta Euroopan unionin köyhyystavoitteeseen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Sarkkisen /vas ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 220/2023 vp:

Onko hallitus sitoutunut EU:n yleistavoitteeseen köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevien määrän pienentämiseksi,

onko hallitus sitoutunut edellisestä johdettuun Suomen kansalliseen tavoitteeseen sekä tähän liittyvän toimintasuunnitelman toteuttamiseen,

onko hallitus valmis uudelleenarvioimaan toimenpiteitään, jos mahdollinen sosiaaliturvaleikkauksilla aikaansaatu työllisyyskasvu ei riitä kompensoimaan etuusleikkauksien köyhyyttä lisäävää vaikutusta,

onko hallitus valmis uudelleenarvioimaan ohjelmaansa ja toimenpiteitään, mikäli Suomen kehitys näyttää kulkevan väärään suuntaan suhteessa vuodelle 2030 asetettuun sitoumuksen ja

koska vuosittain tehtävä STM:n arvio tavoitteen etenemisestä tulee?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi velkaantuu vaarallista vauhtia. Muita Pohjoismaita alhaisempi työllisyysaste on johtanut Suomessa muita Pohjoismaita suurempaan julkisen talouden alijäämään ja korkeampaan velkasuhteeseen. Suomi on elänyt yli varojensa yhtäjaksoisesti vuodesta 2009 eli lähes 15 vuotta. Nopea velkaantumiskehitys uhkaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuutta.

Hallituksen tavoitteena on turvata suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tarjoamien palveluiden ja etuuksien kestävä rahoitus. Tavoitteen saavuttamiseksi hallitus toteuttaa talouskasvua ja työllisyyttä vahvistavia uudistuksia sekä toimia, joilla julkista taloutta tasapainotetaan kuudella miljardilla eurolla kuluvan vaalikauden aikana. Kestävä julkinen talous mahdollistaa sen, että myös tulevaisuudessa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien toimeentulo voidaan turvata.

Säästöt pyritään toteuttamaan tavalla, joka huomioi kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tilanteen. Esimerkiksi sosiaaliturvan indeksijäädytysten ulkopuolelle on rajattu toimeentulotuki, vammaisetuudet, rintamalisät, eläkkeet ja elatustuki. Erityisesti toimeentulotuen indeksikorotukset turvaavat kaikkein pienituloisimpien toimeentulon. Lapsilisään esitetyt korotukset kohdennetaan niihin perheisiin, jotka tutkimusten valossa keskimäärin ovat muita useammin köyhyysriskissä.

Hallituksen tavoitteena on vähentää köyhyyttä vahvistamalla työllisyyttä vähintään 100 000 työllisellä vaalikauden aikana. Työllisyysasteen nostamiseksi hallitus uudistaa suomalaista työelämää, sosiaaliturvaa ja työnteon verotusta. Tavoitteena on purkaa sosiaaliturvan ja työnteon verotuksen kannustinloukkuja, madaltaa työllistämisen riskiä sekä parantaa suomalaisen työn kilpailukykyä. Samaan aikaan hallitus vahvistaa talouskasvun edellytyksiä muun muassa panostamalla koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen, uudistamalla investointiluvitusta, lisäämällä puhtaan energian tuotantoa sekä parantamalla liikenneyhteyksiä.

Yksi keskeinen köyhyys- tai syrjäytymisriskiä mittaava tekijä on vajaatyöllisyys. Työllisyyttä tukemalla voidaankin vähentää tehokkaasti köyhyyttä. Valtiovarainministeriön arvion mukaan pelkästään vuoden 2024 aikana voimaan tulevien sosiaaliturva- ja veromuutosten arvioidaan vahvistavan työllisyyttä noin 60 000 – 65 000 työllisellä keskipitkällä aikavälillä.

Hallituksen sosiaaliturva- ja veromuutokset tulevat asteittain voimaan vuoden 2024 aikana ja ovat täysimääräisesti voimassa vasta vuonna 2025, jolloin ehdotettujen muutosten vaikutuksia voidaan tilastollisesti aikaisintaan havaita ja arvioida vuonna 2026.

Kansallisen köyhyys- tai syrjäytymisriskitavoitteen saavuttamista seurataan EU-tasolla vuosittain osana eurooppalaisen talouspoliittisen ohjausjakson yhteistä työllisyysraporttia. Suomi raportoi omasta edistymisestään. Vuotta 2024 koskeva yhteinen työllisyysraportti annettiin marraskuussa 2023 ja se hyväksytään työllisyys-, sosiaalipolitiikka, terveys- ja kuluttaja-asiain neuvostossa maaliskuussa 2024.

Helsingissä 2.1.2024

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen